

Landstingsstyrelsen, ärende 9

Förslag till nytt skärgårdspolitiskt program

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anta det skärgårdspolitiska programmet med tillägg av att nedanstående synpunkter arbetas in i programmet

att därefter uppdra till berörda nämnder och styrelser att tillämpa programmet samt redovisa hur genomförandet fortskrider

att uppdra till landstingsstyrelsen att ansvara för den samlade uppföljningen av programmets genomförande.

Det lovvärt att landstinget arbetar fram ett nytt program för sin skärgårdspolitik. I förslaget understryks vikten av politisk långsiktighet. Det är en god ambition, skärgårdens utveckling är beroende av tydliga beslut och långsiktiga strategier.

I det nu föreliggande förslaget har en del av de invändningar vi, och flera remissinstanser, riktade mot det tidigare förslaget tagits i beaktande. Särskilt glädjande är att majoriteten har lyssnat till våra synpunkter på att tydliga implementerings- och uppföljningsstrategier saknas i förslaget. En mer omfattande analys av skärgårdens särskilda behov och landstingets roll har också gjorts och inom ett par områden är programmet mer långtgående än tidigare. Vi ser särskilt fram emot att få tal del av den genomförandeplan för landstingsstyrelsens uppföljningsarbete som rimligen nu behöver utarbetas.

Trots förändringarna finns det emellertid fortfarande vissa brister i programförslaget.

En rad problem som måste lösas – SLL är en nyckelaktör

Skärgården står idag inför en rad problem: försämrad offentlig service; arbetstillfällen som försvinner; minskande befolkningsantal på många öar; och en åldrande befolkning är bara några problem som måste bemötas genom en aktiv politik. Landstinget har ett avgörande ansvar, i egenskap av regional aktör med de politiska och ekonomiska resurser som krävs, för att skärgården ska kunna utvecklas positivt. Det måste framgå av det skärgårdspolitiska programmet att landstinget har för avsikt att

2010-01-19

LS 0911-0970

hålla en mycket hög ambitionsnivå och tillföra de resurser som är nödvändiga för att bidra till en lösning på de problem som finns.

Programmet bör klargöra att landstinget har en viktig uppgift som pådrivare också inom områden som inte ligger direkt inom landstingets kompetensområden, till exempel vad gäller frågor om djurskydd, sysselsättning, infrastrukturinvesteringar och bostäder, där avsaknaden av hyresrätter idag försvårar för unga familjer att bosätta sig i skärgården. I programmet bör också slås fast att en strategi bör utarbetas för hur landstinget ska öka möjligheterna att arbeta i skärgården genom att förlägga arbetstillfällen till skärgården och dess närhet.

Alltför många exempel finns på hur, för skärgården viktiga, beslut hamnar mellan stolarna. Kommuner och landstingets ansvarsområden överlappar varandra och oklarheter föreligger vad gäller deras respektive kompetensområden. Det är viktigt att det skärgårdspolitiska programmet klargör landstingets roll och att det regionala samordningsansvar som idag inte fungerar tillfredsställande åligger landstinget. Detta bör tydliggöras i programmet.

En väl fungerande kollektivtrafik - till land och till sjöss - är avgörande för många människors möjligheter att bo och verka i skärgården. Skärgårdsstiftelsen och WÅAB är centrala aktörer med avgörande funktioner för att vi ska kunna uppnå vår vision om en öppen och tillgänglig skärgård. Det bör understrykas i programmet. Skärgårdsstiftelsens roll som markägare och garant för att framtida generationer ges tillträde till skärgården bör utvecklas.

Skärgårdens särskilda förutsättningar

Skärgården ska betraktas som glesbygd. Därmed råder särskilda förutsättningar för skärgården. Det innebär bland annat att offentlig service måste få kosta mer per invånare än i normalfallet. Programmet bör tydliggöra att system som utformas för landstinget kan behöva modifieras för att tillgodose de särskilda förutsättningar som råder i skärgården. Ett tydligt exempel på hur skärgårdsbefolkningen annars kan missgynnas är Vårdval Stockholm, som bygger på en fast ersättning per capita, vilket slår hårt mot skärgården, där färre och ofta äldre invånare bor på ett större område.

I programförslaget har skrivningar lagts till som klargör att vården, och annan offentlig service, i skärgården ska vara tillgänglig och av hög kvalitet och att vården ska möta de krav som ställs från en allt äldre skärgårdsbefolkning. Det är i grunden en positiv målsättning som vi delar, men vi saknar konkretiseringar av hur dessa mål ska nås. Ett exempel på hur sjukvårdspolitiken bör anpassas till skärgårdens behov är betydelsen av att ambulanshelikoptern skall vara bemannad med läkare. Det bör därför slås fast i programmet.

Möjligheterna till företagande i skärgården är annorlunda än i normalfallet. Företagandet präglas ofta av småskalighet och säsongarbete. Det kräver särskilda insatser från landstingets sida. Det så kallade fraktsstödet har länge bidragit till att möjliggöra för skärgårdens företag att konkurrera på lika villkor som företag med tillgång till

2010-01-19

LS 0911-0970

bättre och billigare kommunikationer. Fraktstödet betydelse för skärgården bör därför lyftas fram tydligare i programmet.

Stockholms skärgård besitter fantastiska naturvärden. Men skärgårdens miljö och växt- och djurliv är hotat. Utfiskning, miljöförstöring, överexploatering av vissa rekreations- och kustområden, utrotning av vissa fågelarter med mera skadar skärgårdsmiljön. Naturvårdsfrågor ligger i första hand inom länsstyrelsens kompetensområde, men landstinget har, bland annat genom Skärgårdsstiftelsen, också ett ansvar som inte får glömmas bort. Tydligare skrivningar bör göras i programmet om att landstinget har en viktig roll för bevarandet av skärgårdens miljö och dess unika växt- och djurliv.